

Trávicí systém obratlovců

Daniela Krejčová

- 45,000 druhů ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců
- Ústní dutina a farynx – slinné žlázy (amyláza, HCO_3^-)
- Jícen a žaludek – žaludeční šťáva
- Střevo – střevní šťáva (aminopeptidázy...)
- Pankreas – trypsinogen, chymotrypsinogen, lipázy, amylázy, peptidázy, HCO_3^-
- Játra, žlučník – MK, žluč. soli, cholesterol

Trávení (digesce) x vstřebávání (resorpce)

- Digesce = proces spojený s rozštěpením potravy na jednotlivé složky, které se mohou dostat do vnitřního prostředí organismu přes střevní bariéru
- Resorpce = proces prostupu jednotlivých složek přes střevní epitel a jejich vstup do krve

Bakterie v trávicím systému

- Lumen GIT
- vysoká koncentrace ve střevě terestrických obratlovců a také v přednějších částech trávicího systému u některých jiných druhů.
- Produkce MK s krátkými řetězci fermentací karbohydrátů (strukturní karbohydráty rostlin (celulosa, hemicelulosa, pektiny)
- využívají také dusíkaté sloučeniny --> produkce amoniaku, bakteriálního proteinu a syntetizují vitamín B
- NÁLEVNÍCI - (rozklad cukrů, syntéza AK)

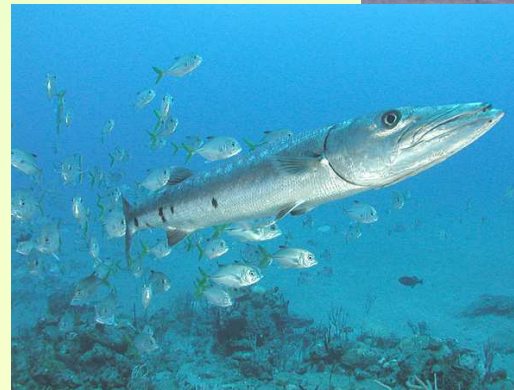
Rozdělení zvířat podle složení potravy

- Insectivora

- Piscivora

- Fungivora

- Nectivora

- Granivora

- Herbivora

Koprofágie

Dělení zvířat podle:

A, velikosti pozřených částic

- mikrofágové
- makrofágové

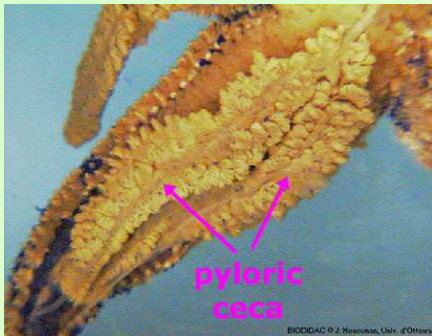
B, toho, zda požírají živý / mrtvý materiál

C, typu potravy

- carnivora
- herbivora
- omnivora

Ryby

- masožravé – krátký TS x býložravé
- Žaludek + střevo – submukózní eosinofilní granulární buňky - ? Funkce ???
- Pyloric caeca – (Salmonidae)

- » Už u Hvězdic
- » Produkce trávicích enzymů (ostatní – játra, pankreas)
- » Hlavní místo vstřebávání cukrů, AMK, dipeptidů
- » Adaptace pro zvětšení povrchu střeva

R K Buddington and J M Diamond: Aristotle revisited: the function of pyloric caeca in fish. *Proc Natl Acad Sci USA* (1986) 83(20):8012-4

Obojživelníci

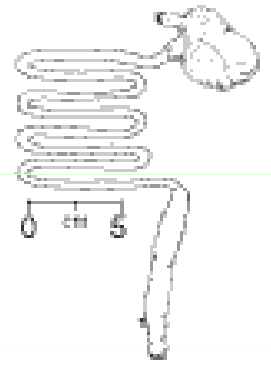
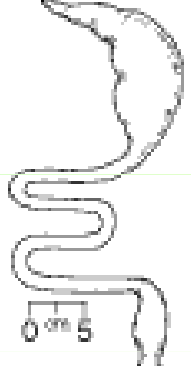
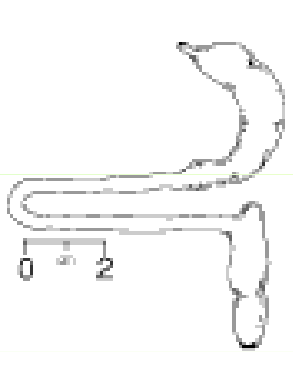
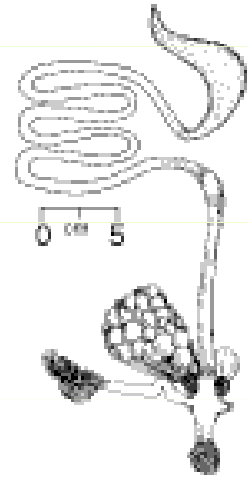
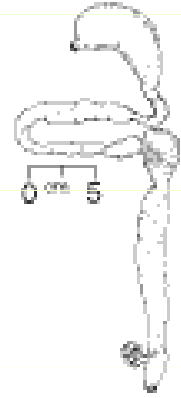
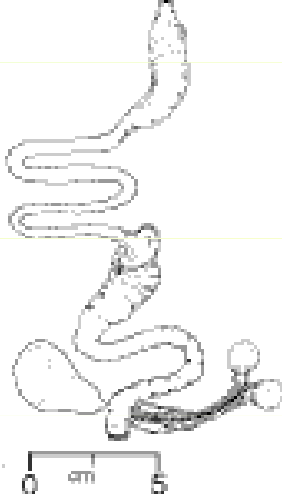
- Larvy – carni-, omni-, herbivora

X

- Dospělci – pouze CANIVORA

Plazi

 <p>Spectacled Caiman (<i>Caiman crocodylus</i>) Body length: 18 cm</p>	 <p>Eastern Diamond Rattlesnake (<i>Crotalus adamanteus</i>) Body length: 16 cm</p>	 <p>Forest Chameleon (<i>Corytophanes cristatus</i>) Body length: 12 cm</p>	 <p>Blandings Turtle (<i>Pseudemys scripta</i>) Body length: 24 cm</p>	 <p>Red-Footed Tortoise (<i>Geochelone carbonaria</i>) Body length: 16 cm</p>	 <p>Green Iguana (<i>Iguana iguana</i>) Body length: 19 cm</p>
					

GIT masožravého kajmana a hada, všežravé mořské želvy a býložravé suchozemské želvy a ještěrky.

- Krokodýli – žaludek má 2 části:
  - Svalnatá – mechanické trávení
  - Žlázatá

- Všichni plazi mají žlučník

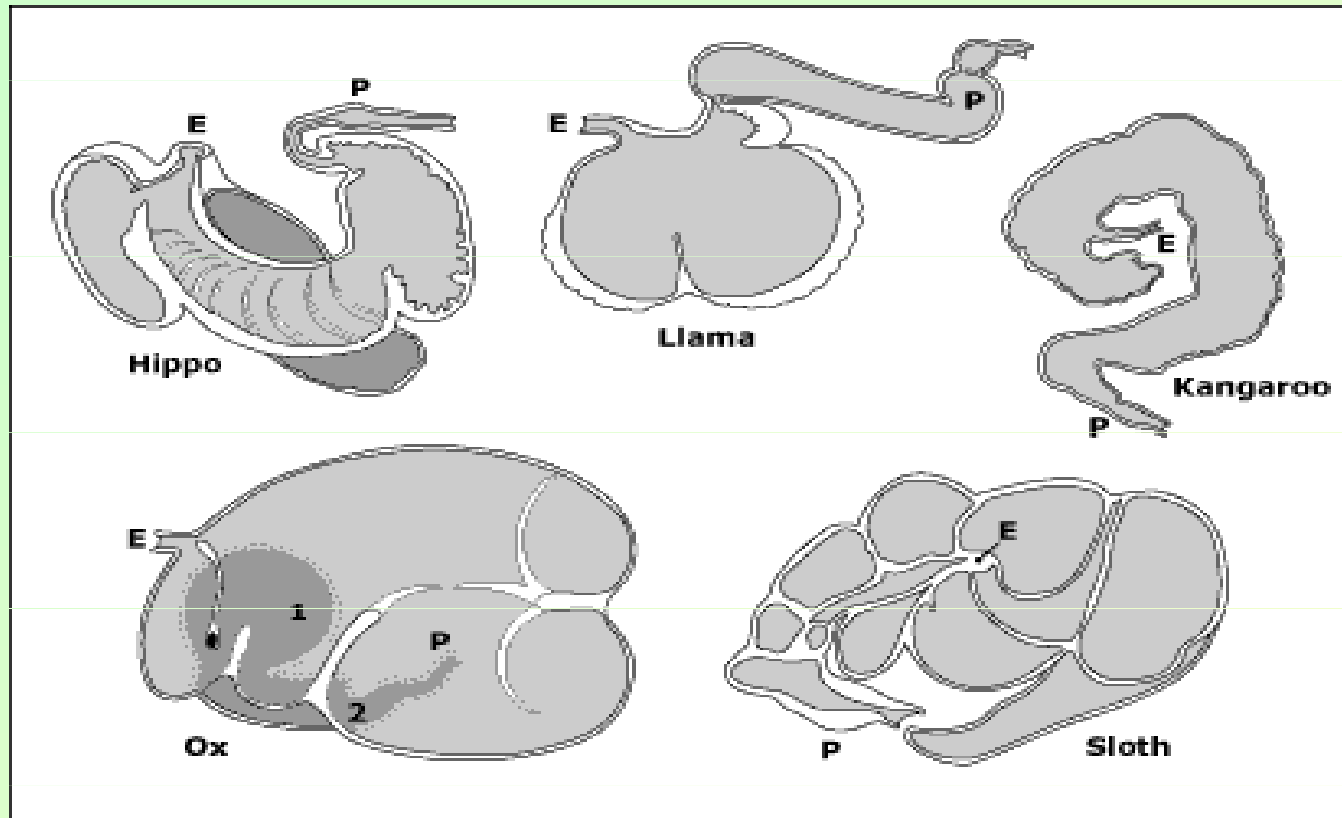
Ptáci

- Nemají zuby: mechanické zpracování (zobák, žaludek)
- Jícen: úsek před voletem a za voletem, větší průměr jícnu umožňuje polykat větší kusy potravy, které by savci rozkousali
- Vole: vychlípenina jícnu, funkce skladování a provlhčení potravy + krmení mláďat. Někteří ptáci (pelikán) mají roztažitelnou spodní část ústní dutiny, slouží pro uchovávání potravy
- Slepá střeva – dvě, přechod mezi tenkým a tlustým střevem, mikrobiální trávení celulosy

Photo © János Schiffer

Savci

E vstup jícnu
P pylorus
1 omasum
2 abomasum

OCELOT - rozměrný žaludek, vysoká účinnost trávicích šťáv (proto jsou schopni sežrat na jedno "posezení" (trvajících i několik hodin) 2 - 3 kg masa). Stejně tak jsou schopni beze zbytků strávit i celé kosti menších zvířat nebo části kostí zvířat velkých.

- Žaludeční šťáva je bezbarvá nebo světle nažloutle zbarvená tekutina, obsahující asi 2 % alkalických solí, okolo 0,5 až 1 % kyseliny solné a o něco více než 3 % pepsinu, tj. enzymu urychlujícímu štěpení bílkovin.

- Délka střev, z nichž tlusté střevo je relativně krátké dosahuje asi čtyřnásobku délky těla. Na rozhraní tlustého a tenkého střeva je umístěno velmi malé slepé střevo (coecum).

Děkuji za pozornost!